

Άνδρας εν Άνδρω

Ντέμη Ρούσα

Copyright 2019

Για το μπαμπά μου...

Η Γέννηση

Η ευχή της μάνας

Το σχολείο

Εφηβικά μαθηματικά

Η ξωθιά της πηγής

Γεννημένη Απρίλη

Στο παιδί μου

Οι απώλειες

Να γυρίσω στο νησί

Το τέλος

Λόγια των παιδιών μου- Η κληρονομιά

Από ψηλά

Η γέννηση

Το βλέμμα στον ουρανό.
Τα πόδια στη γη.
Νεφελοβατείς με τόση γλύκα.
Τάζεις στις μάγισσες να σου δώσουν
φτερά.
Τάζεις στις μοίρες να σε ξαναγεννήσουν
πουλί.
Τάζεις σε μένα το χέρι να σ'αφήσω να
πετάξεις.
Στάσου μικρό μου.
Και τα πουλιά καμιά φορά, περπατούν.

Η ευχή της μάνας

Αν ξεκινήσεις,
σημάδια ν' αφήσεις.
ζωπίσω σου να 'ρθω
γιατί ίσως λυγίσεις.

Τραχύς είν' ο δρόμος.
Κανόνας και νόμος.
Μυριάδες οι αισθήσεις
δυο γέλια ένας πόνος.

Αν ξεκινήσεις
να μη με φιλήσεις.
Δυο βήματα πίσω
θα στέκω για λύσεις.

Βαρύ το φορτίο,
ζωή τ' ονομάζουν.
Μια ζέστη μια κρύο,
μεγάλο σχολείο.

Αν ξεκινήσεις
θα γίνω η έκτη
στις πέντε σου αισθήσεις.
Να ζήσεις! Να ζήσεις!

Το σχολειό

Μαμά χθες στο σχολειό μας
ήρθανε δυο παιδάκια.
Κάπου δυο τάξεις τα περνώ
είναι πολύ μικράκια.

Μαμά φαινόνταν να πεινούν
κι έκοψα απ'το ψωμί μου
τα δωκα να χορτάσουνε
μα χόρτασ' η ψυχή μου.

Μανούλα μου το σπίτι τους
σε μακρινή 'ναι χώρα
και μέχρι εδώ περπάτησαν
σε κρύο και σε μπόρα.

Μάνα μου τη μανούλα τους
ο πόλεμος την έχει
γιατί, λέει, δεν έμαθε
στον κίνδυνο να τρέχει.

Μάνα μου τ'είναι πόλεμος;
Εσύ να τρέχεις ξέρεις;
Αν τύχει να 'ρθει ως εδώ,
πες, θα τα καταφέρεις;

Μανούλα μου έλα σιμά
κοίτα με για να μάθεις,
να δρασκελίζεις γρήγορα
κακό να μη μου πάθεις.

Μάνα το δα στα μάτια τους
έχουν φόβο και τρόμο
και οι πληγές τους δε μπορούν
να γιατρευτούν στο χρόνο.

Μάνα μου αύριο το πρωί
νωρίς θα ξεκινήσω
πρώτος να είμαι στο σχολειό
να τα καλημερίσω.

Μαμά μου αύριο το ψωμί
κομμάτια δυο να κάμεις.
Με την αγάπη σου μαμά
τα δυο παιδιά να γιάνεις.

Εφηβικά μαθηματικά

Μέτρησα τ'αστέρια μονός ο αριθμός
τα βρήκα δεκατρία μυστήρια ιστορία.

Στέκουν ζευγάρια έξι και ένα μοναχό,
παράπονο το πιάνει και κάνει κατά δω.

Αστέρι μου, τι κάνεις θα πέσεις θα χαθείς.
Ανέβα πάλι πάνω θα κάνω να σε φτάνω.

Δε θελω σε να φτάσω. Δε θέλω να χαθώ.
Μονάχα να κοπιάσω καλύτερα να δω.

Τι ψάχνεις φωτεινό μου, τι ψάχνεις τι ζητάς;
Δω κάτω είναι σκοτάδι, μαύρο, πίσσα, κατράμι.

Γυρεύω το μισό μου το ταίρι μου είναι δω.
Μην άκουσες, μην είδες που είναι να κοιτώ;

Δεν ξέρω, δε γνωρίζω, είμαι περαστικός.
Για πες μου σαν τι μοιάζει και σ' έφαγε μαράζι;

Μοιάζει με το φεγγάρι, κρύβεται φανερό,
σα λέω ότι το βρήκα χάνεται το μισό.

Μοιάζει με τη βροχούλα, βωδιάζει ουρανό,
αγγίζει τη στεριά και χάνεται βαθιά.

Χρόνια πολλά στις πλάτες έχω να κουβαλώ,
αυτό που περιγράφεις μοιάζει με ζωτικό.

Το λένε μόνο οι θρύλοι χάνεται στους καιρούς.
Ευχές σου δίνω να 'χεις που είναι να το μάθεις.

Διάβα καλό περαστικέ θα μείνω ακόμα λίγο.
Το βλέμμα θα 'χω ανοιχτό μην κι έρθει αφότου φύγω.

Μέτρησα τ' αστέρια ζυγός ο αριθμός,
εφτά ζευγάρια φώτα μ' αλλάξανε τη ρότα.

Η ξωθιά της πηγής

Ξωθιά μου τι ζητάς;
Ξωθιά μου είμαι σάρκα.
Εγώ δεν έχω τα φτερά μαζί σου να πετάξω.

Ξωθιά μου τι ζητάς;
Εγώ 'μαι ανθρώπου σώμα,
που σαν κοιτά τον ουρανό μονάχα το ζηλεύει.

Ξωθιά μου τι ζητάς
Κι άσε με να αντρέψω.
Ίσως δεν είμ' αερικό μα έχω ψυχή αγέρα.

Κι αν με το σώμα μένω 'δω
συ πάρε τη ψυχή μου.
Μαζί της εταξίδεψε τα μυστικά να μάθει.

Να μάθει να 'ναι ελεύθερη
Ξωθιά μου στο ζητάω.
Κι ας μείνει τ'αδειο μου κορμί κουφάρι πάντα πίσω.

Ξωθιά μου τι ζητάς;
Ξωθιά μου να μ'ακούσεις!
Ως άνθρωπος δε γίνεται μαζί σου να πετάξω.

Σου δίνω όμως το αυτό
Που μ'έκανε να υπάρχω
να το 'χεις πάντοτε μαζί στα σύννεφα του
ήλιου.

Εωθιά μου τι ζητάς;
Εωθιά μου άκουσέ με.
Άσε πίσω τα μάτια, αυτά που πιάνουν
χέρια.

Κι αν θέλεις στόμα να φιλάς
και χέρια για αγκάλη,
πάρ' τη ψυχή μου για ουρανό να σ'
αγκαλιάζει πάντα

Γεννημένη Απρίλη

Άνοιξες το πουκάμισο τον ήλιο να μεθύσεις
Όπως το φως σε τύλιξε ν' αγγίξει λίγη σάρκα.
Μια μυρουδιά γλυκάνισο το δέρμα σου σκεπάζει.
Σώπασαν οι ανθοφοριές, λούστηκαν τ'άρωμά σου.

Ευώδιασε η ξεροτοπιά μέχρι τ'ακρολιμάνι,
εκεί που μόνο η θάλασσα, ιώδιο θυμιατίζει.
Έδωσε μάχη άνιση της νιότης το μυρούδι
με της γερο-αρχόντισσας θάλασσας την αρμύρα.

Σα μέθυσος ο ουρανός τα σύννεφα γυρνάει,
πότε απο δω ποτ' από κει να διει ποιος θα νικήσει.
Αχ, μικροκοριτσόπουλο αντάμα στα θηρία
κοίτα να χάσεις γρήγορα πριν λαβωθείς πιο κάτω.

Καλή μου γερο-θάλασσα άφησε το κορίτσι.
Παιχνίδια και καμώματα τα νιάτα της σκορπούνε.
Ο ήλιος τις ορμήνεψε με περισσή αγάπη
και φώλιασε ο γλυκάνισος στα βράχια τ'άρωμά του.

Μα η γερο-αρχόντισσα μάνιασε και μ'αλάτι
τους βράχους εμαστιγώνε μέχρι να γίνουν χώμα.

Ο ήλιος και ο ουρανός η θάλασσα κι η νιότη
πλάσαν στον κόσμο μια γωνιά να γεννηθεί ο τόπος,
που σένα κάποιο πρωινό της πασχαλιάς τ' Απρίλη
με τη σειρά του γέννησε να φωτιστεί η μέρα.

Σου δωσε δώρο ο ουρανός τη ξαστεριά στα μάτια.
Ο ήλιος φώτιζε γλυκά το δρόμο της ψυχής σου.
Κι ύστερα ηρθ' η θάλασσα μαζί κι η νια με θάρρος
να σου στολίσουν τη μιλιά γλυκάνισο κι αρμύρα.

Όρκος, ευχή , υπόσχεση

Αγγίζω με τα δάχτυλα
τη φλέβα στο λαιμό σου
παίρνω ζωή στο χτύπο της
στον αναστεναγμό σου.

Αγγίζω με τα δάχτυλα
τα δυο ηλιοκαμμένα
χέρια που αγκαλιάσανε
πρώτη φορά εμένα.

Αγγίζω με τα δάχτυλα
το στόμα σου στην άκρη
ξορκίζοντας να μη το βρει
των δυο ματιών σου δάκρυ.

Αγγίζω με τα δάχτυλα
τα μάτια σου και λέω
ευχές στη δύση της ζωής
να με κοιτούν σα νέο.

Στο παιδί μου

Διορθώνεις τα λόγια μου,
τη σύνταξη , τη θέση.
Τις λέξεις αντικαθιστάς
μ'άλλες πιο ταιριαστές.
Στα γράμματα που σου στέλνω πατάς με κόκκινο μελάνι.
Υπογραμμίζεις τα λάθη
κι ύστερα πίσω μου τα γυρνάς να μελετήσω.
Την επόμενη φορά να 'ναι σωστά.
Τι σημασία έχει άραγε;
Όλα μου τα λόγια.
Όλα μου τα γράμματα, ένα λένε.
Σ'αγαπώ.

Οι απώλειες

Σαν τους τοιγγάνους τα δάκρυα.
Σου αφήνουν μια κάψα στα μάτια
σαν τις φωτιές του καταυλισμού που κοπάζουν μόνο
όταν στοιχηθούν τα караβάνια γι'άλλο τόπο.

Σαν τους τοιγγάνους τα δάκρυα.
Δεν κρύβονται.
Όπως οιφούστες των κοριτσιών που λαμπυρίζουν πλουμιστές
πολύχρωμο ποτάμι.

Σαν τους τοιγγάνους τα δάκρυα.
Τα πνίγεις και χαράσουν γραμμές στη ψυχή.
Σαν τις γραμμές στα χέρια που διαβάζουν
οι γερόντισες της φυλής.

Σαν τους τοιγγάνους τα δάκρυα.
Πρώτο γέννημα των αιώνων.
Ρούφηξαν πνοή στο χάσιμο του χρόνου.
Σαν τη φυλή. Σαν την καταγωγή.
Τόπος δε βρέθηκε στη γέννα.

Σαν τους τσιγγάνους τα δάκρυα.
Υπακοή μόνο στη φύση.
Κι αν εκείνη τα θέλει να πέσουν στο χώμα, θα
πέσουν.
Κι αν τα θέλει να σταθούν πνιγμός στο βλέφαρο,
θα σταθούν.
Σαν το ρίζωμα που δεν τύχανε ποτέ.

Σαν τους τσιγγάνους τα δάκρυα.
Αν τύχει να μουσκέψουν κάποιο πουκάμισο, τον
ώμο μιας αγκαλιάς,
ο λυγμός τα παρασύρει σαν τραγούδι.
Κι αυτά χορεύουν σε ξέφρενο ρυθμό από
νταούλια.
Ασυγκράτητα. Ελεύθερα.

Σαν τους τσιγγάνους τα δάκρυα.
Καραβάνια από ψυχές.
Κάθε ψυχή κι αλλιώς.
Τη μια σα γελαστό παιδί την άλλη σαν κατάκοπος
γέροντας.
Μα πάντα ψυχή.
Μα πάντα δάκρυ.

Να γυρίσω στο νησί

Θα φουρκιστώ χίλιες φορές.
Θα σηκωθώ ξανά.
Όσο βαστούν αυτά τα δύο πόδια,
να σηκώσω τις πέτρες ψηλά, ν'αγγίξουν
τα πρώτα κλαδιά απ' τις ελιές,
να γίνει ετούτη η πετροχυσιά σπιτικό.

Πάνω στο χαρτί τραβώ γραμμές.
Μία, δύο, τρεις, τέσσερις.
Πιάνω τη σβήστρα, σβήνω γραμμές.
Ένα, δύο, τρία τέσσερα.
Τέσσερις τοίχοι, τέσσερα παράθυρα.
Να με ξυπνά η ανατολή στο ένα.
Χάζι να κάνω τη δύση στ'άλλο.

Στο ζεστό νοτιά να βλέπει ένα τραπέζι
και στο βοριά να δέχομαι την κάψα του Αυγούστου.
Όσο βαστούν τούτα τα πόδια θα σηκώσω ψηλά τις πέτρες,
να κάμω σπιτικό απ' τα χαλάσματα.

Κι ύστερα θα φορτώσω στο καράβι το βιος μου.
Δυο σεντόνια, δυο πετσέτες,
τα κεντητά της κυρα-Χρυσούλας και το παλιό ντιβάνι.

Μέσα να μπω να κοιμηθώ και να μυρίζει χώμα.
Κι αν δε ξεμείνω από παρά θα φτιάξω ένα κατώι.
Στη μια σειρά θα 'χει βαρέλια για το μούστο.
Στην πίσω γωνιά το καζάνι για τ'απόσταγμα.
Χάμω θα στρώσω λιόπανα ν'ακουμπούν τα δίχτυα
του μπάρμπα-Μήτσου
και στον τοίχο οι φελοί και τα βαρίδια.

Στο λιομάζεμα που θα γυρνώ αποκαμωμένος,
θ'ανάβω το τσουκάλι και θα τρώγω φτωχικά παρέα
με το σούρουπο.
Στον τρύγο μεθυσμένος απ'την ανάσα τ'αμπελιού,
θα καλώ το Ζάνε ν'αδειάσουμε τα βαρέλια απ'το
κρασί το περσινό.

Αχ! Θα μας παίρνει η νύχτα μέσα στο γέμισμα των
ποτηριών.
Το θεριστή γω θα μαζεύω όστρακα και σαλιγκάρια
από τα βράχια.

Θα ισορροπώ βόλτα-βόλτα μέχρι το τέλος του
κόλπου κι ύστερα πάλι πίσω.
Όσο βαστούν αυτά τα δύο πόδια θα σηκώσω τις
πέτρες ψηλά.

Το τέλος

Μάνα ρίξε λάδι στο καντήλι.

Με περιμένει το πρωί η κόρη μου ν'ασπρίσω.

Ο γιος μου έρχετ' αύριο απ'το στρατιωτικό του.

Μάνα ρίξε λάδι στο καντήλι.

Η εγγόνα μου λέει παππού, άσε με να τ'ακούσω.

Έχω το σπίτι στο νησί να το αποτελειώσω.

Μάνα ρίξε λάδι στο καντήλι.

Έβγαλα ψάρια γι'αύριο να φάμε με τ'αδέρφια

κι έχω μαζέψει και ζοχούς απ'του παππού το κτήμα.

Μάνα ρίξε λάδι στο καντήλι.

Το βράδυ πάω για δουλειά στις παλιολαμαρίνες.

Έφτιαξα και το κολατσιό όπως μου έχεις μάθει.

Μάνα για δε ρίχνεις λάδι στο καντήλι;

Λόγια των παιδιών μου- Η κληρονομιά

Στο νησί μου έχει χώμα που φιλάς.
Στο νησί μου έχει χώμα που σκορπάς.
Κι αν σταθεί δίπλα στ'αμπέλι θα 'ναι άγιο το κρασί.
Κι αν βρεθεί στον ελαιώνα δε φοβάσαι το χειμώνα.
Το τραπέζι σου γεμίζει,
το τσουκάλι είναι χορτάτο,
έχεις πιάτο με φαγί και ποτήρι με κρασί.
Στο νησί μου έχει αγέρα π'ανταριάζει.
Στο νησί μου έχει ρίζα ο βοριάς.
Μια γεννιέται μια πεθαίνει, πάει κόντρα στο νοτιά.
Στ'απανεμί τον κλειδώνει,την ανάσα του σαν πόνι,
στ'ακροδάχτυλα του παίζει
ώσπου να 'ρθει ο Πουνέντης
να δηλώσει το παρόν.
Τρεις αέρηδες λοιπόν.

Στο νησί μου έχει ανθρώπους ν'αγαπάς.
Στο νησί μου έχει φάρα να κρατάς.
Βάζουν λάδι στο καντήλι
για βδομάδα να βαστά.
βάζουν το κρασί συνάμα, έτσι γίνεται το θάμα.
Τ'άσπρο σπίτι να ανοίξει
να 'χει απ'όλα τα καλά.
Του νησιού μου οι άνθρωποι νέοι, γέροι μία
νιότη.
Στο νησί μου έχει εσένα να γυρνώ.
Στο νησί μου σ'αγκαλιάζει το νερό.
Δε φοβάμαι μη και φύγεις, φρόντισα καλά
γι'αυτό.
Δε φοβάμαι μη δε θέλεις, δω γεννήθηκες και
ξέρεις.
Απ'τον τόπο που κρατιέσαι
απ'το χώμα που πατάς,
τ'άγιονέρι σε φυλάει βάλαμο να ξεδιψάς.

Από ψηλά

Σίδερα στον κάμφο καρφωμένα στη γη.
Κουφάρια μέταλλο γυροφυλούν μια κτίση.
Ξεχύνονται τ'αγριολούλουδ' απ'το μάντρωμα.
Θυμάρι, δεντρολίβανο φρύγανα και δυο κυκλάμινα
παρακεί, κοντοζυγώνουν το 'να τ'άλλο.
έρχεται η εποχή ν'ανατείλει η ζωή απ'τους μίσχους.
Αυτά τα παλιοσίδερα γυροφυλούν μια κτίση.
Με τι παράδες ν'αγοράσεις τόση ομορφιά;
Λίγη η ψυχή που μάντρωσε τέτοια εικόνα.

Επίλογος

Ο Άνδρας έν Άνδρω είναι ο Μιχάλης Ρούσσας, γεννημένος στην Άνδρο τον Απρίλη του 1960. Γιος του Δημήτρη Ρούσσα και της Χρυσούλας Κοκκάκη, αδερφός του Βασίλη, του Νίκου και του Κώστα. Τον ευχαριστώ γιατί έζησα μια δεύτερη ζωή μέσα από αφηγήσεις και αγάπησα μία πατρίδα σαντη ζωή μου. Εκείνη που τον φιλοξενεί στην αγκαλιά της. Την Άνδρο.

Μιχάλης Ρούσσας
1960-2015